

המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא צא.

עין משפט נר מצוה

קנה א מיי פ"ד מהל' מביה הלכה ח ועין גמ"מ סמנ עפ"ן ענ עושי"ע
 "מי ימ"ר ללא ספק כו:
 קנה ב ג מיי סל' ד
 עושי"ע שם ספק כג:
 קנה ד ה מיי סס הל' ג
 עושי"ע שם ספק כג:
 קנה ז ח מיי פ"ב מהל' מענות הל' די עושי"ע
 הל"מ סי' תקפו ספק י'
 קנה י כ ל מ מיי פ"ה מהל' מלכ"ס הלכה ט
 סמנ הל' ק"ד רכ:

חד אמר על חד תרי. ואת מאי אריא ציליס אפי' שאר דברים נמי כדלמרי' (לעיל דף 5.) המשמך אל ישמך יותר משמות ומיך ריב"ס דמייירי אפי' טרם דהיכא דליכא טירחא יכול להשתכר יותר משמות כדלמרי' בהנפקיד (ב"מ דף 77 מ:) איכא טירחא ודמי צרונייתא ולרשב"א נראה דהכא מייירי אפי' צנילים שאינו לוקח מן השוק אלא מתרנגולת שצניצו דבי האי גוונא נשאר דברים שרי:
אימתי בומן שאינו מוצא ליקח כו'. מימא חס אינו מוצא ליקח אפי' אלף סאה בקלע מה יעשה כיון שאינו מוצא ליקח א:

מהיפרכיא. אחרונה של א"י להיפרכיא ראשונה של סוריא לכיון דמוכיס כל כך מותרין: אין משפרכין. לקנות יין ושמן וסלתות מצעה"ב למכור בשוק אלא בעה"ב עלמנו ימכור ללריכין כמו שימכור לתנוי ומייהו לקנות טמין ולעשות פת מותר לכיון דליכא טירחא שרי אבל למכור הדבר זעין כמו שקונה אותה מצעה"ב אסור דהא בעה"ב נמי מצי מצין ליה בלא טורח: סבר ליה כר"י בן כתיבא. הלואי שיוקיר ולא יקנו ממנו: פעמים. לקמיה מפרש: צנילים. ג"ל משום דציליס אין צהס חיי נפש כל כך וגם טורח מרובה וריוח מועט הוא לעני המזוזר בעיירות לקנות ציליס ולכך המיזוזר להשתכר יותר משמות: על חד סרי. מה שלקח צניר לא ימכור בשני דינרים: סגר לסגרא. אלא תגר ראשון ימכור ללריכין אבל לא לתגר אחר דיש כאן ריוח שמי פעמים לתגר ראשון ולתגר שני ומוקירין יותר מדלי אבל נשאר דברים מותר שאס יוקיר זה ימלא אחרים שימכרו צול: פה ענין. תפילה: על פרקמטיא שפוליה. הנגדים טובים שהולו דאין כאן הפסק לעניים אס יוקירו: והוא דול כל כך דקיס עשרה נגדים צדמי שימא שהולו קרוב למחצה: אין יולאין כו'. שמשפיע עלמנו מן המלכות:

(א) [מקפחא ע"ו פ"ה]; (ב) [מקפחא טס]; (ג) [מקפחא ל"ח בן יוחאי]; (ד) ע"י רש"א שמתוך שחלמה; (ה) ג"י הטרין מנובחר; (ו) כתיבה אחת ופי' הממונה; (ז) לנימו יו"א מקוננת; (ח) ג"ל יצחק; (ט) [קדושין ע"ג]; (י) ג"ל נשק; (יא) [ב"ב ע"ד כרדן].

תורה אור השלם

1 ותלמנה שתייהם עד באנה בית לקח יהיה בבאנה בית לקח ותהיה כל העיר עליהן ותאמנה וזאת נצמח: רות א'
 2 ויהי לו שלשים בנים ושלשים בנות שלח החורגה ושלשים בנות הבאי לבניו מן החוץ ויפטר את ישראל שעב עמים: שופטים י"ב ט

גליון הש"ס

נבמא אמר ר"ש כ"מ הל' מלכ"ס היה הגיבסא אמר רבצ"ל. א"ל משמע לנורה דהא קסן ר"ש הוא רש"י ואין עין עלה וכן היה רבצ"ל. אולם מל"ס מה כ"מ דף ד' ע"א מה דף מו:

הגהות הב"ח

(א) נב"ל על פרקמטיא שהודלה אפי' שפוליה: (ב) גם נבמא פרענא לי וטבן כ"ל וימית חלמא נממק:

מוסף תוספות

א. דדמי לפירות כולל ומעט ביורק דקיי"ל יצא כדבעין לאימור לקמן. יד נמה.

רבינו גרשום

מתי מהיפרכיא להיפרכיא. כלומר מפלך אל פלך משום דסמכי אהרדי ובעיר עצמיה דמיי: ביהן סבר לה כ"י יהודה בן כתיבא. ולמעט את התיפלה מותר: שכיח משתא טפי ואע"י דמשמכר לא מפקע השער כלום: אין אמר אין משמכרין בביראי פעמים. דאין משמכרין בביראי שני ביצים: וחד אמר תגר לתגרא. שלא ימכרנה בנות אחד לתנות אחד ששמכרו ב' פעמים בביראי: מתייעין על הפרקמטיא. כעין שריגין להחריץ על בעיות גשמים כך מתפללין ומתריעין על הפרקמטיא שלא תזיל משום דאיכא הפסד בעלי בתים: והוא דול וכן נקט ב' בשיחא. שריו נממק י' בגדי שפתן באותן דמים שקנו ו' הדישתא איכא הפסד גדול משיח מתייעין: אין יוצאין. א' מפני רעב מא"י לחוצה לארץ א"כ נתיקרו החטים ששמרו אתהם בסלע דארא רעב ויוצאין: אפי' עמדה

רבינו גרשום (המשך)

אזה בסלע. דיוקן גדול הוא לא יצא: מה עלתה לוא שאין ביריה כלום: קיימא מנו ביריה. איכא דאמרו מי שיתמנה במקומן בביתו וימלט הוא. כלומר עד שלא מתה אשתו על ביעו היתה רוח מומנת שקמה מחתיה: ואמר המורה"ה מנו ביריה. היינו מקוננות שמקוננת ליה ויושבת במקומה: ט' שישנה ללי בניו ול' בנות. שתי' לו. ושיש משתאות שמי' לו. וישמחן חוצה לבנותיו עשה י' משתאות וכשהכניס בניו לחופה עשה י' משתאות. הרי כאן ק"ב ט' משתאות: אמר אבצן למה איזמנין. הא אין לו בנים שיזמנין לחופתן שהוא כפרדה עקרה שאין לה בנים: מתו בחייו. של אבצן: בחיין בניה ואתהן שיתין שיתין למה ליהן ואיכפול ואוליד ח"ד רבט דמשיחין ורזי כנגד מנחא אמר שהיה לו שמשון שהיה טוב משיחם בנים הללו לפי שהיה אומר כך אבצן אירע לו כך. ואית דמפרשי ליה כנגד אבצן משם שהיו לו ששים בנים וכולם מתו בחייו ואח"כ היה לו כך יצא ממנו דוד מלך ישראל שהיה טוב מכולן: ויסמן לגירסא טמא טמא. אמתלא שהיתה אמו של המן שהיה טמא היתה בת עורב שהוא טמא: טהור טהור. בת כרנבו כמו כרים שהן טהור היא וזתה אמו של אברהם: שיריע לחשובת המינין. שיריעו וכיון שלא נכתו דבר מהלמדיי חמיו וגם מפי' הכהנים ד"ס לכל אחד נחש קלע דל"ה גורם כן ודו"ק.

תגר לתגרא ת"ר ומתריעין על פרקמטיא (א) ואפי' בשבת א"ר יוחנן כ' כגון כלל פשתן בבבל ויין ושמן בארץ ישראל אמר רב יוסף ו' והוא דול וקס עשרה בשיחא ת"ר (ב) אין יוצאין מארץ לחו"ל א"כ עמדו סאתים בסלע א"ר שמעון אימתי בומן שאינו מוצא ליקח א' אבל בומן שמוצא ליקח אפי' עמדה סאה בסלע לא יצא וכן היה ר"ש (ג) בן יוחאי אומר א' אלימלך מחלון וכליון גדולי הדור היו ופרנסי הדור היו ומפני מה נענשו מ' מפני שיצאו מארץ לחוצה לארץ שנאמר ויתיהם כל העיר עליהן ותאמרנה הזאת נעמי מאי הזאת נעמי א"ר יצחק אמרו חיותם נעמי שיצאת מארץ לחו"ל מה עלתה לה וא"ר יצחק ארתו היום שבאת רות המואביה לארץ ישראל מתה אשתו של בעו והיינו דאמרי אינשי עד דלא שכיב שוכבא קיימא (ד) מנו בייתיה אמר רבה בר רב א' הונא אמר רב אבצן זה בעו מאי קמ"ל כי איך דרבה בר רב הונא דאמר רבה בר רב הונא אמר רב מאה ועשרים משתאות עשה בעו לבניו שנאמר ויהי לו שלשים בנים ושלשים בנות שלא החוצה ושלשים בנות הבאי לבניו מן החוץ וישפט את ישראל שבע שנים וכלל אחת ואחת עשה שני משתאות אחד בבית אביו ואחד בבית חמיו ובכולן לא זימן את מנחה אמר כדונא עקרה כמאי פרעא לי (ה) תאנא וכולן מתו בחייו והיינו דאמרי אינשי בחיין דילדת שיתין שיתין למה ליהן איכפול ואוליד חד דמשיחין ורזי (ו) מלך אברהם עשר שנים שנפטר נתנשא לבדו) אמר רב חנן בר רבא אמר רב אלימלך ושלמון ופלוני אלמוני ואבי נעמי בולן בני נחשון בן עמינדב הן מאי קמ"ל שאפי' מי שיש לו זכות אבות אינה עומדת לו בשעה שיוצא לחוצה לארץ ואמר רב חנן בר רבא אמר רב אמה דאברהם אמתלאי בת כרנבו אמה דהמן אמתלאי בת עורבתי וסימניך (ז) טמא טמא טהור אמה דדוד נצבת בת עדאל שמה אמה דשמשון צלפונית ואחתיה (ח) נשיין למאי נפקא מינה לתשובת המינים אמר רב חנן בר רבא אמר רב עשר שנים נחבש אברהם אבינו שלש בכותא ושבע (ט) בקרדו ורב דימי מנהרדעא מתין איפכא אמר רב חסדא עיבא זעירא דכותא זהו אור כשדים ואמר רב חנן בר רבא אמר רב אותו היום שנפטר אברהם אבינו מן העולם עמדו כל גדולי אומות העולם בשורה ואמרו אוי לו לעולם שאבד

זרע [את] זרעך ולערב אל תנח ירך (קהל"ת יא) דמהכא נמי דרש"י ליה וכדמפרש קרא טעמא כי איך יודע אי זה יכשר הזה או זה וגו' אבל אי לא אמר לן אבצן זה בועה הוא אמרי' אבצן לא נשא אשה אחרת ובעוה נמי מעולם לא היו לו אשה וזניס עד שלקח רות: מאה ועשרים משתאות. לששים זנים וזנות: לכל אחד ז' סעודות. סעודת אירוסין שהיא מלואה צפסקים (דף מט.) וסעודת נשואין. כל שצעת ימי המשטה קרי סעודה אחת. יש לשנות אחרים ואין בהן ממש: כודנא עקרה. פרדה עקרה: כמאי פרענא לי. אין לו זנים שיזמנין לי לסעודתן: וכוון מסו. ולא גרס תנא ומסקנא דמלמא דרבה בר רב הונא היא והכי הוא קיס להו: כחייך דילנא שיפין. סקופן למות: למה ליה. מה צלע צלדתן: איכפול. ונסיד אשה אחרת: ואוליד חד דמשיחין ורזי. והיינו עובד שהוליד בועה מרות וילא ממנו דוד מלך ישראל. ואיכא דמפתי ליה צממשון דרזי משתין דאבצן ולא נהירא כלל: ושלמון. אפי' צנילים שאינו לוקח מן השוק וילא ממנו הוליד וגו': וזכות אבות. אלימלך בן נחשון שהיה נשאל וחסיד: אימיה דאברהם כו'. לפי שאמותן של יצחק ויעקב הוכרו לריכין אנו לידע שם אס אברהם. ואגז גררא נקט אימיה דהמן לפי ששמותיהן שוין: כננאו. כרים מלאן טהורין הן ואברהם טהור. עורב טמא הוא והמן נמי טמא היה: אימיה דדוד. לפי שכל אמהות של מלכים כמזנות צניצאים הולך לפרש גם אס דוד: אימיה דשמשון. משום דאריי זה קרא טובא וכמדי נמי לציו ולאלמו לא הגיד [שופטים יד] הולך לפרש שכל הדברים האלו שאלין המינים מה טעם אין אנו יודעין שמותן: ואחיה נשיין. כך שמה ואגז גררא דאימיה נסכה: לפשטא המינים. ששאלין לנו יותר צאלו מנשים אחרות כדפרישית טעמא ואנו משיצין להן שמסרו לנו הנציצאים צעל פה: נחצש. שחצשו נמרוד. וצאלגה רחיתי דמרח אציו חצשו צציל שהיה מאבד צלמו: כותא וקרדו מקומות הן. וכל זה להודיע חיותו של אברהם אבינו: עיבא זעירא. כך שמו וזהו אור כשדים: שהושלך שם אברהם אבינו והרואה לריך לבדך ברוך שעשה נסים לאבותינו בנמקוס הזה כדמתן צהרואה (בבב"ב דף טז.).